

Arviointikertomus 2022

Paltamon kunta

Tarkastuslautakunta 22.05.2023

1 Sisällys

1. Tarkastuslautakunta ja sen toiminta.....	2
1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät.....	2
1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2022	2
1.3 Tarkastuslautakunnan toiminta.....	3
2 Edellisten vuosien arviointikertomusten johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi	4
3 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi	5
3.1 Strategiset tavoitteet.....	5
3.2 Talouden tavoitteet	7
3.3 Henkilöstötilanne 2022	9
4 Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	9
5 Viranhaltijoiden antamat arviot	10
6 Yhteenveto ja tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle	12

1. Tarkastuslautakunta ja sen toiminta

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 121 § mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tulee valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Lautakunnan tulee myös arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, mikäli kunnan taseessa on kattamatonta ylijäämää. Tarkastuslautakunnan tulee myös valvoa kuntalain 84 § säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista sekä saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Sidonnaisuusilmoitukset on saatettu tiedoksi valtuustolle 13.6.2022. Ajantasaiset sidonnaisuusilmoitukset on julkaistu kunnan internet-sivuilla.

Arviointi toteutuu kunnanhallituksen, lautakuntien ja viranhaltijoiden toimintaa suunnitelmallisesti seuraten. Arviointikuulemiset ovat lautakunnalle merkittävä tapa kerätä tietoa.

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2022

Paltamon kunnan tarkastuslautakuntaan kuuluivat vuonna 2022 seuraavat jäsenet:

Varsinainen jäsen

Jari-Pekka Pyykkönen, puheenjohtaja

Ilkka Jarva, varapuheenjohtaja

Erja Konttinen, jäsen

Henkilökohtainen varajäsen

Kaisa Hujanen

Ritva Huusko

Suvi Hoppo

Sihteerinä on toiminut hallintopalveluiden palvelusihteerinä Raija Leinonen 17.5.2022 asti, jonka jälkeen sihteerinä on toiminut Tarja Lapintaival. Arviointikertomuksen laadintaa koskevien vuonna 2023 pidettyjen kokousten osalta sihteeripalvelut on ulkoistettu KPMG Oy Ab:lle.

Valtuusto on valinnut kokouksessaan 8.3.2021 Paltamon kunnan vuosien 2021–2023 hallinnon ja talouden tarkastuspalveluiden suorittajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n. Päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Antti Kääriäinen.

1.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta on kuullut arviointivuoden toiminnasta viranhaltijoita ja tilintarkastajaa. Tarkastuslautakunta on arvioinut kunnan tulosryhmien taloutta ja toimintaa kuulemalla vastuuhenkilöitä lautakunnan kokouksissa. Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuotta 2022 koskevaa tarkastusta varten 9 kertaa.

Arviointikertomuksen lähteinä ovat olleet Paltamon kunnan toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2022, toimielinten kokouspöytäkirjat ja viranhaltijoiden toimittamat aineistot. Kuultavina ovat olleet kunnanjohtaja ja palvelualuejohtajat. Lautakunnan jäsenet ovat seuranneet palvelualueiden toimintaa tutustumalla pöytäkirjoihin sekä osaan viranhaltijapäätöksistä.

Tarkastuslautakunta on myös perehtynyt tilinpäätökseen vuodelta 2022. Tilinpäätös on hyvin laadittu ja se tuo esiin tavoitteiden ja toimenpiteiden yhteyden kunnan strategiaan.

Kokouksen päivämäärä	
11.11.2022	Tilintarkastaja Antti Kääriäinen / Tilintarkastussuunnitelma vuodelle 2022
7.12.2022	Tilintarkastaja Antti Kääriäinen / raportti tilikauden aikaisesta tilintarkastuksesta
18.1.2023	Teknisten palveluiden johtaja Mikko Karjalainen
20.2.2023	Kunnanjohtaja Pasi Ahoniemi, kehitysjohtaja Salla Korhonen
16.3.2023	Hallintojohtaja Petra Tolonen Sivistyspalveluiden johtaja Helena Hynynen
4.4.2023	
21.4.2023	Pasi Ahoniemi
3.5.2023	Tilintarkastaja Antti Kääriäinen / Raportti tilinpäätöstarkastuksesta vuodelta 2022
22.5.2023	

2 Edellisten vuosien arviointikertomusten johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Kuntalain 121 § mukaan kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon niistä toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiotaan vuoden 2021 arviointikertomuksessa seuraaviin asioihin:

Taloustraportoinnin ja talouden seurannan tulee olla ajan tasalla entistä tehokkaammin muuttuvassa taloustilanteessa. Tarkastuslautakunta huomautti, että talousarviossa ja – suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että tavoitteet toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseksi turvataan. Kunnanvaltuusto hyväksyy talousarviossa sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet. Sivistyspalveluiden talousarvion ylitykseen ei haettu lisämäärärahaa.

Tarkastuslautakunta edellyttää, että työhyvinvointikyselyssä toistuvasti ilmenevät asiat selvitetään, erityisesti epäasiallisen käytöksen kohtaaminen.

Työllisyydenhoitoon sitoutuu paljon elinvoimapaalveluiden resursseja. Tarkastuslautakunta toteaa, että työllisyydenhoito on tärkeää, mutta sitä ei voi tehdä kunnan elinvoiman kehittämisen kustannuksella.

Tarkastuslautakunta nosti esille, että hyvinvoinnin edistämisen yhtenä tavoitteena on erinomaiset ja helposti saavutettavat harrastusmahdollisuudet. Tarkastuslautakunnan mielestä kunnan tuki järjestöille ja yhdistyksille voisi olla tuntuvampaa suhteessa tuotettuun toimintaan.

Tarkastuslautakunnan mukaan kaavoituksen saattaminen ajan tasalle on kunnan elinvoiman kehittämisen ja toimivan infrastruktuurin kannalta tärkeää.

Valtuusto on kokouksessaan 13.6.2022 käsitellyt tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2021 ja lähetti sen kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2021 arviointikertomuksessa esiin nostettuja asioita ei ole käsitelty tarkastuslautakunnan tarkoittamalla tavalla ja pyytää jatkossa kunnan viranhaltijoita kiinnittämään huomiota käsittelyprosessien loppuunsaattamiseen.

3 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi

3.1 Strategiset tavoitteet

Kuntalain 37 § mukaan kunnassa tulee olla kuntastrategia, jossa valtuusto päättää toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategian on otettava huomioon kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, palvelujen järjestäminen ja tuottaminen, kunnan tehtäviä koskeissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet, omistaja- ja henkilöstöpolitiikka, kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet sekä elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Paltamon kuntastrategia on hyväksytty kunnanvaltuustossa 13.12.2021.

Kuntastrategiassa Paltamon kunnan arvoiksi on nimetty:

- **Asukaslähtöisyys:** *Teemme asukkaiden elinvoiman ja hyvinvoinnin kannalta oikeita ratkaisuja sujuvan arjen mahdollistamiseksi*
- **Rohkeus:** *Toimimme ennakkoluulottomasti, ratkaisukeskeisesti ja luovasti. Katsomme asioita laaja-alaisesti ja uhkien sijaan keskitymme mahdollisuuksiin. Yritteliäs ja positiivinen asenne heijastuu kaikessa kunnan toiminnassa ja kehittämisessä. Kokeilemme uusia toimintatapoja rohkeasti ja aloitteellisesti. Sisäinen yrittäjyys on toimintatapamme.*
- **Vastuullisuus:** *Teemme vastuullisia päätöksiä. Tuleville sukupolville turvataan hyvät elämisen mahdollisuudet. Päätöksenteossa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä kehitys sekä taloudellinen kestävyys. Palveluasenteenamme ovat asiakaskeskeisyys, joustavuus ja yksilöllisyys.*
- **Yhteisöllisyys:** *Edistämme osallisuutta ja kehitämme moderneja viestintäkanavia. Toimintamme on avointa ja läpinäkyvää. Päätöksenteko on julkisesti arvioitavissa ja mahdollistaa kuntalaisten osallistumisen kunnan tulevaisuuden suunnan määrittelyyn. Tiedotamme aktiivisesti ja oikea-aikaisesti. Avoimuus luo luottamusta.*

Kuntastrategiassa kriittisiksi menestystekijöiksi tunnustetaan:

- **Elinvoima - Elinvoima ja elinympäristö kunnan moottorina**
- **Hyvinvointi – Laadukkaat kuntapalvelut hyvinvoinnin tukena**
- **Kehittyvä kunta ja organisaatio – Hyvinvoiva työyhteisö – Omistajapolitiikka – Osallisuus ja osallistaminen**

Vuosi 2022 oli poikkeuksellinen koronan jatkumisen ja Ukrainan hyökkäyssodan vuoksi. Toimintavuosi oli myös viimeinen vuosi, jolloin kunnilla oli sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuu ennen hyvinvointialueuudistuksen voimaantuloa 1.1.2023.

Elinvoimapalveluiden palvelualue on vastannut toimintakertomusvuonna Paltamon, Ristijärven ja Hyrynsalmen työllisyyspalveluiden tuottamisesta osana työllisyydenhoidon kuntakokeilua. Kuntakokeilu on alkanut vuonna 2021 ja jatkuu siihen saakka, että TE-palvelut siirtyvät kokonaan kuntien järjestämisvastuulle vuonna 2025.

Työllisyyspalveluiden onnistuminen tehtävän suorittamisessa näkyy työttömien ja erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrän laskuna sekä kunnan työmarkkinatukimaksujen laskuna vuonna 2022. Edelliseen vuoteen verrattuna kunnan työmarkkinatukimaksut ovat toteutuneet 103 897 euroa pienempänä (-37,5 %).

Tarkastuslautakunta katsoo, että kokonaisuutena arvioituna kunnan toiminta vuonna 2022 on tukenut kuntastrategian mukaisia elinvoiman tavoitteita.

Toimintavuonna 2022 Paltamon kunta on aktiivisesti edistänyt kuntalaisten hyvinvointia. Tarkastuslautakunta nostaa esille toimintavuoden aikana käynnistyneen Sykettä Sydämeen- hankkeen, joka on mahdollistanut kuntalaisille matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksia ja hyvinvointikokeiluja omaehtoisen liikunnan aloittamisen tueksi. Tarkastuslautakunta pitää hanketta erinomaisena tapana edistää kuntalaisten hyvinvointia ja iloitsee hankkeen jatkuvuudesta vuonna 2023 myönnetyn avustuksen myötä.

Kunta on toimintavuoden aikana kehittänyt toimintaansa muun muassa kehittämällä digitaalisia asiointiprosesseja. Vuonna 2022 kunnassa on otettu käyttöön erilaisia sähköisiä asiointipalveluja erityisesti teknisten palveluiden palvelualueella. Tarkastuslautakunta katsoo, että kunnan aktiivinen toiminta palveluprosessien kehittämiseksi noudattaa kuntastrategian linjauksia.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kuntalaisten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuudet huomioidaan kunnan päätöksenteossa. Apulaisoikeuskansleri on todennut päätöksessään (OKV/1083/10/2022) että Paltamon kunnan menettely kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamisessa Kontiomäen sivukirjaston sulkemisesta koskevassa asiassa sekä sulkemisesta tiedottamisessa ei ole ollut hallintolain, julkisuuslain ja kuntalain säännösten mukaista. Kuten kunta on todennut antamassaan selvityksessä, asukkaiden kuulemiseen ja tiedottamiseen olisi täytynyt panostaa enemmän.

3.2 Talouden tavoitteet

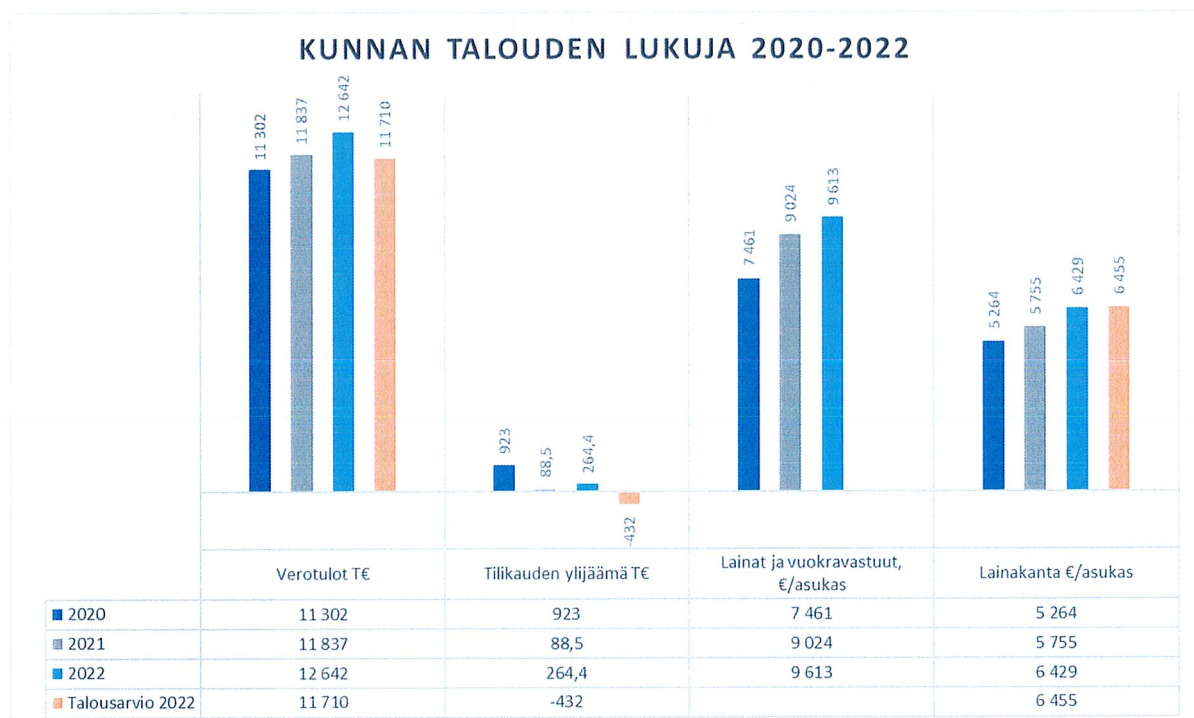
Kuntalaki edellyttää, että valtuusto hyväksyy vuoden loppuun mennessä kunnalle seuraavaksi vuodeksi laaditun talousarvion. Talousarviossa tulee huomioida kuntakonsernin talouden vastuut ja veloitteet. Talousarvio- ja suunnitelma tulee laatia siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseksi turvataan. Talousarvion ja -suunnitelman hyväksyessään valtuusto hyväksyy kunnan ja kuntakonsernin talouden ja toiminnan tavoitteet. Kunnan toiminnassa ja talouden hoidossa on noudatettava talousarviota.

Paltamon kunta on kokouksessaan 13.12.2021 hyväksynyt vuodelle 2022 laaditun talousarvion.

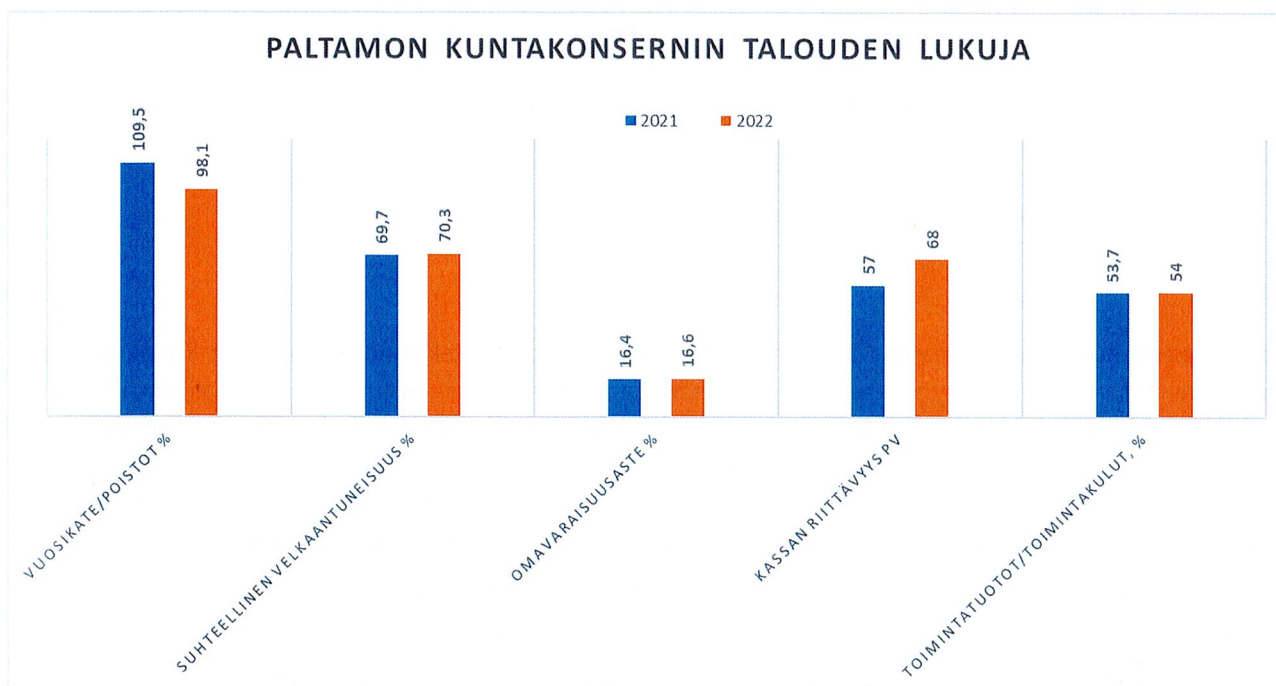
Vuodelle 2022 laadittu talousarvio oli 432 tuhatta euroa alijäämäinen. Tilikauden tulos muodostui kuitenkin ennakoitua paremmaksi ollen 264 tuhatta euroa ylijäämäinen. Myös verotulokertymä toteutui arvioitua parempana, verotuloja kertyi 932 tuhatta euroa ennakoitua enemmän.

Käyttötalouden valtuustoon nähden sitova erä on palvelualueen nettosumma, joiden osalta teknisten palveluiden käyttötalouden toimintakulut ylittyivät noin 182 tuhannella eurolla.

Kokonaistasolla vuodelle 2022 investointeihin oli varattu määrärahaa 2,6 miljoonaa euroa ja toteutuneet kustannukset ovat 2,2 miljoonaa euroa. Merkittäviä talousarvion ylityksiä ei ollut. Vuoden 2022 merkittävin investointi oli uuden kunnanviraston rakentaminen. Hankkeelle vuodelle 2022 varatusta 1,12 miljoonan euron määrärahasta toteutui 1,07 miljoonaa euroa.

Toimintakate kuvaa toimintatuottojen ja -kulujen erotusta, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla toimintatuotot prosenttia toimintakuluista. Arvoon vaikuttavat sekä konsernin koko että konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne.

Kassan riittävyys kuvaa konsernin maksuvalmiutta. Tunnusluku kertoo, kuinka monen päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Vuosikate prosenttia poistoista kuvaa konsernin tulorahoituksen riittävyttä ja arvon ollessa yli 100 % voidaan tulorahoituksen olettaa olevan riittävä. Paltamon kuntakonsernin arvo jäi hieman alle 100 prosentin.

Omavaraisuusasteella kuvataan konsernin omavaraisuutta. Alle 50 % omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta. Omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa on suhteellinen velkaantuneisuus %. Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Paltamon kuntakonsernin omavaraisuusaste vuonna 2022 on 16,6 % ja suhteellinen velkaantuneisuusaste 70,3 %.

Kuntalain mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkaalleen lainsäädännön edellyttämät palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat olennaisesti ja toistuvasti koko maan vastaavia tunnuslukuja heikommat ja jos ne ovat kahtena vuonna peräkkäin alittaneet kuntalaissa säädettyt raja-arvot. Paltamon kunnan osalta arviointimenettelyn kriteerit eivät täyty, mutta velkaantuneisuuden tunnusluku täyttää kriisikuntakriteerin raja-arvon niin vuoden 2021 kuin vuoden 2022 osalta konsernin lainanhoitokatteen ollessa alle 0,8. (0,64).

Tarkastuslautakunta toteaa, että kriisikuntakriteereiksi mainittujen raja-arvojen osalta huomiota tulee kiinnittää lisäksi tuloveroprosentin tasoon sekä konsernin vuosikatteeseen suhteessa poistoihin. Kuntalain määrittelemä raja-arvo konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhteessa on 80 %, Paltamon kuntakonsernin luku vuodelta 2022 on 98,1 %, kun se vuonna 2021 oli 109,5 %. Tuloveroprosentin raja-arvo on 22,01 %, kunnan tuloveroprosentti on 22,0 %.

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tulee arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Tarkastuslautakunta toteaa, että Paltamon kunnan taseessa ei ole kattamatonta alijäämää. Kertynyttä ylijäämää on taseessa vuoden 2022 tuloksen kirjaamisen jälkeen 361 042 euroa.

3.3 Henkilöstötilanne 2022

Toimintakertomusvuonna kunnassa oli merkittäviä henkilöstömuutoksia sekä henkilöstövajetta. Kunnanjohtaja hoiti omien tehtäviensä ohella myös hallintojohtajan tehtäviä tammi- ja helmikuun ajan. Uusi hallintojohtaja aloitti työssään maaliskuussa. Palvelualueilla henkilöstön eläköitymiseen, irtisanoutumiseen sekä perhevapaisiin on reagoitu keväällä sisäisin järjestelyin. Kesän aikana rekrytoitiin toimistotiimiin kaksi uutta palvelusihteeriä, jotka aloittivat tehtävissään elokuussa. Rekrytointihaasteet ovat koskettaneet eri palvelualueita ja haasteita on ollut muun muassa työllisyysohjaajan, varhaiserityisopettajan sijaisen ja kaavoittajan rekrytoimisessa.

Kunnan ohut organisaatorakenne altistaa kunnan erilaisille henkilöstöriskeille, joista keskeisimpänä voidaan nähdä osaamispääoman katoaminen sekä toiminnan jatkuvuuden vaarantuminen.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota henkilöstösuunnittelun ja rekrytointiprosessien kehittämiseen ja kriittiseen tarkasteluun. Ennakoitaviin henkilöstön poissaoloihin ja poistumiin tulisi voida varautua ajoissa, jotta toiminta ja palveluiden tuottaminen ei vaarannu. Tarkastuslautakunta pohtii, onko työhyvinvointikyselyn teettäminen vain kahden vuoden välein oikea suunta. Henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiessa tulee kiinnittää huomiota myös esihenkilöiden työssäjaksamiseen. Tarkastuslautakunta pitää Paltamon kunnan työnantajakuvaa hyvänä ja vetovoimaisena ja tunnistaa, että kunta-alan rekrytointihaasteet koskettavat maanlaajuisesti koko kunta-alaa.

4 Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kuntalain mukaan valtuuston tulee päättää kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Konserniohje antaa ohjeet muun muassa konsernin johtamisesta, ohjauksesta ja seurannasta sekä määrittelee, millaista yhteistyötä konsernitasolla tehdään muun muassa sijoitustoiminnassa, riskienhallinnassa, rahoituksessa ja henkilöstöasiassa.

Kuntakonsernin tytäryhteisölle on vuoden 2022 talousarviossa asetettu seuraavat tavoitteet:

- tilikauden tulos positiivinen
- poistot ja pakolliset varaukset tehdään tilinpäätöksessä täysimääräisinä
- kaikessa toiminnassa toimitaan asiakaslähtöisesti ja tehokkaasti.
- toiminnassa otetaan huomioon ensisijaisesti koko konsernin etu.

Kiinteistö Oy Paltamon Kiehisen tulos oli 0,06 euroa. Asuntojen käyttöaste nousi edellisvuodesta ollen nyt 90 prosenttia. Tarkastuslautakunta toteaa tytäryhteisölle asetettujen tavoitteiden toteutuneen.

5 Viranhaltijoiden antamat arviot

Tarkastuslautakunta pyysi 4.4.2023 kunnanjohtajaa ja palvelualuejohtajia arvioimaan osaltaan vuotta 2022. Alla olevaan taulukkoon on koottu saadut vastaukset.

Onnistumiset	Kehittämiskohteet
Elinvoimapaalvelut	
Konkreettiset, hyvät tulokset työllisyyspalveluissa	Työllisyyspalveluiden rekrytointihaasteet, toistuvien rekrytointien vaatimat resurssit
Investoi Paltamoon- hanke	Pienen yksikön haavoittuvuus lakisääteisiä palveluja tuottaessa
Kunnan viestinnässä saatu hyvää näkyvyyttä alueellisessa ja valtakunnallisessa mediassa aktiivisen ja systemaattisen tiedottamisen kautta,	Yrityspalveluresurssi tulee varmistaa tuleville vuosille pysyvällä ratkaisulla
Tekniset palvelut	
Investointiohjelmaan hyväksytyjen investointien toteuttaminen yhteistyössä elinvoimapaalveluiden kanssa, investoinnit toteutettu suunnitellusti määrärahojen puitteissa	Kaavoitus; kaavasuunnittelijan viran täyttämisen haasteet heijastuivat siihen, että kaavahankkeita ei valmisteltu suunnitellusti
Ympäristövalvonnan palveluiden laadun parantaminen kuntayhteistyön avulla	Vesihuoltolaitoksen tappiollinen tulos; talouden tasapainottaminen vaatii vesitaksojen tarkastelua, vuotovesien selvittämistä ja laskuttamattomien vesipisteiden kartoittamista ja kohdentamista oikeille tulosyksiköille
Valmius- ja varautumissuunnitelmien päivittäminen palveluyksikökohtaisesti, kriittisten kohteiden varavoiman järjestämisen selvittäminen	Kaukolämpölaitokselle on tehty 2022 lämpölaitoksen elinkaariarvio, jossa on kartoitettu laitoksen teoreettinen arvio laitteiden kestoikästä
Sivistyspalvelut	
Sykettä Sydämeen – hanke sekä muut hankkeet ja hankeyhteistyöt	Hankkeiden hallinnointi
Kansalaisopiston verkkoluennot	Rekrytointihaasteet, erityisesti varhaiskasvatus
Toimiva yhteistyö Kainuun kuntien sivistystoimialojen kanssa	Lukion opiskelijamäärän kasvattaminen ja vakiinnuttaminen
Kiusaamisen vastaisen suunnitelman käyttöönotto, ennaltaehkäisevän toiminnan toteuttaminen. Kulttuurikasvatussuunnitelma.	Esihenkilöiden jaksaminen
Hallintopalvelut	
Tilinpäätös vuonna 2022 TAHE-palveluiden osalta on saatu kehitettyä Paltamon kunnan sisäisiä prosesseja sujuvammaksi ja tätä kautta saatu kustannustehokkuutta taloushallinnon prosesseihin. Kunnan keskusarkisto saatiin siirrettyä kesällä 2022 sujuvasti uudelle kunnantalolle.	Automatisoitujen ratkaisujen käyttöönotossa on vielä kehitettävää. Kehittämiskohteena on löytää Kotiseutuarkistolle toimivat ja tarkoituksenmukaiset tilat. Kotiseutuarkiston suunnitellut toimenpiteet pyritään toteuttamaan vuonna 2023.
Sisäisten sijaisjärjestelyjen hyödyntäminen henkilöstövajeen aikana. Hallintopalvelut rekrytoi kaksi uutta palvelusihteerä.	Toimistopalveluissa oli merkittävä henkilöstövaje kevään ajan.

Koko kunta	
Verotulokertymä arvioitua parempi	Valtionosuustaso ja sen ennustamisen haaste
Henkilöstökulujen kasvun hillintä	Talouden seurannan oikea-aikaisuus
Talousarviolainan nostaminen alkuvuonna (matala korkotaso)	Henkilöstövaihdosten vaikutus prosesseihin, osaavan työvoiman löytäminen
	Palvelurakenteen hidas muuttuminen muuttuvassa tilanteessa
	Lyhytaikaisen korkotason nousu

6 Yhteenveto ja tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunta esittää arvioinnin yhteenvetona seuraavaa:

Vuosi 2022 on ollut monin tavoin poikkeuksellinen myös kunnille. Korona, Ukrainan hyökkäyssota ja sote-uudistukseen valmistautuminen värjivät kuntien toimintavuotta merkittävästi. Ukrainan sodan käynnistyminen vaikutti myös kuntien toimintaan muun muassa kohonneina kustannuksina sekä pakolaisaaltojen myötä. Sote-uudistus puolestaan heijastui kuntien talouteen muun muassa erilaisten satunnaisten erien kautta.

Paltamon kunnalle vuosi 2022 oli merkittävä myös yhden suuren investoinnin valmistumisesta johtuen. Uusi kunnantalo otettiin käyttöön kesällä 2022. Uusi hirsinen kunnantalo sijaitsee keskeisellä paikalla ja on helposti saavutettavissa. Paltamon kunnan toimintojen lisäksi talossa on Kelan asiointipiste ja Kiinteistö Oy Paltamon Kiehisen toimitilat. Kesäisin siellä toimii myös Paltamon infopiste. Kunnantalo on hyvä esimerkki Paltamon kunnan kyvystä toimia edelläkävijänä, rohkeiden, uusien ideoiden toteuttajana.

Työttömien ja erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrän lasku sekä kunnan työmarkkinatukimaksujen toteutuminen arvioitua pienempänä osoittaa työllisyyspalveluiden onnistumista tehtävänsä suorittamisessa.

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen on tärkeää ja Paltamon kunnan Sykettä Sydämeen-hanke on toteuttanut tukenut tätä tehtävää mallikkaasti. Kunnat voivat saavuttaa hankkeilla paljon hyvää, on kuitenkin hyvä tunnistaa, että hankkeet ja projektit edellyttävät myös ajantasaista seurantaa talouden ja vaikuttavuudenkin osalta.

Digitaaliset asiointiprosessit ovat koronan aiheuttaman digiloikan myötä entistä keskeisemmässä asemassa. Kunta on vuonna 2022 ottanut käyttöön erilaisia sähköisiä asiointipalveluja ja palveluprosessien kehittäminen on noudattanut kuntastrategian linjauksia.

Paltamon kunnan vuoden 2022 tulos osoittautui ennakoitua paremmaksi eikä kunnalla ole kattamatonta alijäämää taseessa. Tarkastuslautakunta muistuttaa, että kunnan tasapainoinen talous edellyttää kaikilta palvelualueilta ja tulosyksiköiltä ajantasaista talouden seurantaa.

Tarkastuslautakunta kiittää kunnan viranhaltijoita ja työntekijöitä Paltamon kunnan eteen tehdystä työstä.

Tarkastuslautakunta on saanut tilintarkastajan tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2022. Lautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen siitä, että tilinpäätös vuodelta 2022 voidaan vahvistaa ja että kunnan taloutta ja hallintoa hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille voidaan myöntää vastuuvapaus.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2022 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi.

Paltamossa 22.5.2023

Jari-Pekka Pyykkönen

puheenjohtaja

Ilkka Jarva

varapuheenjohtaja

Erja Konttinen

jäsen

